

UNCRPD – Conferentie van Verdragsluitende Partijen

New York, 12 tot 14 juni 2018

1. Inleiding

Van 12 tot en met 14 juni 2018 vond in de gebouwen van de VN in New York de 11de editie plaats van de “Conferentie van Staten die Partij zijn bij het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (UNCRPD)”.

De Belgische delegatie bestond uit 6 leden:

- De Staatssecretaris bevoegd voor het beleid voor personen met een handicap Zuhail Demir, haar woordvoester en haar kabinetschef
- Vanwege het interfederaal coördinatiemechanisme (FOD Sociale Zekerheid): Gauthier Cocle en Greet van Gool
- Vanwege het maatschappelijk middenveld (BDF): Pierre Gyselincx.

De Conferentie had een officieel luik met een algemeen debat voor nationale verklaringen, er werden 3 ronde tafeldebatten georganiseerd en er waren zeer vele side-events, waaronder één georganiseerd door België. Het hoofdthema van de conferentie was “Leaving no one behind through the full implementation of the CRPD”.

- Informatie over de COSP 11 is terug te vinden op:
<https://www.un.org/development/desa/disabilities/conference-of-states-parties-to-the-convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2/cosp11.html>

2. Agenda

2.1. Algemeen debat

Tijdens de Conferentie legden 140 delegaties een nationale verklaring af over de rechten van personen met een handicap, waarvan 35 high level sprekers. Namens België legde federaal Staatssecretaris Zuhail Demir de Belgische verklaring af. Ook vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld kregen het woord tijdens het algemeen debat. De deelname van secretaris-generaal Guterres wijst op het belang dat de Verenigde Naties aan het CRPD hecht.

2.2. Verkiezing leden VN-Comité

Op 12 juni werden uit 18 kandidaten 9 leden gekozen voor het VN-comité, voor een termijn van vier jaar. Hun mandaat vangt aan op 1 januari 2019. Met de verkiezing van 6 vrouwelijke experten is er opnieuw meer gender evenwicht in het comité.

- Voor meer informatie over het comité en over de leden:
<https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/Elections2018.aspx>

2.3. Ronde tafels

Verspreid over 2 dagen (13-14 juni) werden 3 rondetafeldebatten gehouden rond de volgende deelthema's:

- (1) *“National fiscal space, public-private partnerships and international cooperation for strengthening the implementation of the CRPD”*
- (2) *“Women and Girls with disabilities”*
- (3) *“Political participation and equal recognition before the law”.*

➤ Voor de achtergrondnota's voor de rondetafels:

<https://www.un.org/development/desa/disabilities/conference-of-states-parties-to-the-convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2/cosp11.html>

3. Side-events

Gedurende de drie dagen werden er verschillende side-events georganiseerd¹. Ook België organiseerde een side-event, op 13 juni, in samenwerking met Mexico, Tunesië en Human Rights Watch. Dit side-event handelde over “Gender en Handicap”, met een focus op seksuele en reproductieve rechten.

Mevrouw Catalina Devandas Aguilar – Bijzondere rapporteur voor de rechten van personen met een handicap

Ze legt het verband met het thematisch rapport over de rechten van vrouwen en meisjes met een handicap en onderstreept het feit dat er in verschillende domeinen (zoals onderwijs, gezondheidszorg, toegang tot het gerecht, ...) uitdagingen zijn omwille van meervoudige discriminaties. Ze benadrukt de nood aan betere wetgevingen, transversale acties, aangepaste voorzieningen, een betere toegang tot het gerecht, opleidingen in gezondheidsdiensten en sensibiliseringsacties.

Mevrouw María Soledad Cisternas Reyes – *Special envoy* over handicap en toegankelijkheid

Ze herinnert aan de rechtspraak van het UNCRPD-Comité ter zake (namelijk op basis van artikel 6) en aan het opstellen van een algemene commentaar door het Comité. Ze wijst op acties die moeten worden ondernomen : de oprichting van sociale diensten om vrouwen te ondersteunen of acties met het oog op de vertegenwoordiging en de empowerment van vrouwen. Ze benadrukt de doelstellingen van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling die acties tot ondersteuning van vrouwen met een handicap mogelijk maken en doet een oproep om meer vrouwen met een handicap op belangrijke posten in de maatschappij te hebben.

Staatssecretaris Zuhail Demir

Ze legt de nadruk op het cruciaal karakter van de verdediging van de rechten van vrouwen met een handicap en van de strijd tegen discriminaties inzake huwelijk, gezinsleven, ouderschap of affectieve relaties. Ze stelt het TAM-project voor, dat in 2013 in België werd opgestart, betreffende de opvang en de behandeling van klachten van slachtoffers van seksueel misbruik, waarbij nu ook rekening wordt gehouden met personen met een handicap. Ze wil zich inzetten voor de uitbreiding van passende verzorging en ondersteuning van personen met een handicap en het debat over het seksueel leven van personen met een handicap op gang brengen.

¹ Voor een overzicht, zie: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/conference-of-states-parties-to-the-convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2/cosp11.html>

Mohamed Khaled Khiari – Ambassadeur van Tunesië bij de Verenigde Naties

Hij wijst op het belang van de uitwisseling van goede praktijken en geeft enkele voorbeelden van acties die in Tunesië werden ondernomen, zoals meer bijstand voor vrouwen met een handicap die het slachtoffer zijn van misbruik of een quota om de betrokkenheid van personen met een handicap bij verkiezingen aan te moedigen (aanwezigheid van minimum een persoon met een handicap op iedere kieslijst). Hij wenst meer maatregelen inzake naleving van de rechten en een grotere sensibilisering op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en het gerecht.

Shantha Rau Barriga – Directeur van de *Disability Rights Division at Human Rights Watch*

Ze vestigt de aandacht op het feit dat vrouwen met een handicap meer blootgesteld worden aan het risico dat ze zouden worden misbruikt, gediscrimineerd en gestigmatiseerd, door hun familie in de steek zouden worden gelaten of in een instelling zouden worden geplaatst. Op basis van rapporten opgemaakt door de NGO geeft ze verschillende voorbeelden van slechte behandelingen of van discriminatie (gevallen van gedwongen sterilisatie, van seksueel misbruik, van veelvuldige discriminaties, ...). Ze benadrukt bepaalde acties waarbij rekening werd gehouden met vrouwen met een handicap in gezondheids- of opvangdiensten.

Debat met de zaal

De situatie van vrouwen met een handicap in verschillende landen (Indië, Pakistan, Bangladesh, Italië, ...) is aan bod gekomen met verschillende aandachtspunten : de noodzakelijke toepassing van wetgevingen waarbij de rechten van vrouwen en de UNCRPD worden nageleefd, het benadrukken van de positieve rol van vrouwen met een handicap, het belang een verband te leggen met de beweging van vrouwenrechten.

Alondra Mendoza – Mexico

Ze vat de gedachtewisselingen samen die hebben plaatsgehad tijdens het side event en benadrukt het belang van de uitwisseling van ervaringen en goede praktijken in de ganse wereld. Ze wijst op de noodzaak van gekruiste acties om de rechten van personen met een handicap en de rechten van vrouwen te versterken. Tot besluit verdedigt mevrouw Mendoza de behoefte aan een transversale benadering van de genderkwesties in alle acties/beleidslijnen inzake handicap, evenals het belang van de empowerment van vrouwen met een handicap.

4. Beslissingen van de COSP

- (1) De 12de COSP zal plaats vinden van 11 tot 13 juni 2019.
- (2) Er worden voldoende middelen gevraagd voor de organisatie van de COSP 12 in 2019.
- (3) Er zal aan de secretaris-generaal gevraagd worden om het rapport van de COSP 11 te verspreiden.

5. Bilaterale contacten

Dergelijke conferenties laten toe best practices te delen en over initiatieven te praten met zowel landen uit het Noorden als het Zuiden.

Volgende contacten hadden plaats:

- Mevr. Jane Prentice, *Assistant Minister for social services and disabilities*, Australië
- De Speciale Rapporteur voor de Rechten van Personen met een Handicap, mevr. Catalina DEVANDAS AGUILAR
- Mevr. Margaret MBOGONI en mevr. Francesca GRUM, *UN Statistics Division*
- Dhr. Finian Mc Grath, Minister bevoegd voor handicap, Ierland
- De *Special Envoy* voor handicap en toegankelijkheid, mevr. Maria Soledad CISTERNAS REYES